

METŲ ATASKAITA 2013

Santrauka (LT)

Santrauka

Santrauka

2013 m. EIOPA toliau stiprino savo vaidmenį ir pozicijas Europos finansinės priežiūros srityje. 2013 m. metinėje ataskaitoje nurodyti pagrindiniai institucijos laimėjimai siekiant savo strateginių tikslų: stiprinti vartotojų apsaugą, rengti patikimas nuostatas, gerinti priežiūrą ir laiku nustatyti ir valdyti finansiniam stabilumui kylančią riziką. Be to, veikla, kurios institucija ėmėsi siekdama užtikrinti veiksmingumą ir efektyvumą, yra visos jos veiklos pagrindas.

Vidaus rinkos skaidrumo, paprastumo, prieinamumo ir teisingumo užtikrinimas vartotojams

Vartotojų interesų apsauga tebėra vienas svarbiausių EIOPA prioritetų. 2013 m. institucija teikė pagalbą, gaires ir aiškinimus vartotojų apsaugos klausimais.

Veiksmingas teisių gynimas reaguojant į pagrįstus vartotojų skundus yra labai svarbus siekiant apsaugoti jų teises. Siekdama užtikrinti, kad iškilus ginčui su vartotoju draudimo tarpininkai turėtų tinkamas priemones jam išspręsti, EIOPA pateikė skundų nagrinėjimo gaires.

Suderinta ir veiksminga rinkos priežiūra taip pat suteikia galimybę stiprinti vartotojų apsaugą. EIOPA pateikė nuomones dėl kredito draudimo (*angl. Payment Protection Insurance*) ir naudos gavėjo draudimo (*angl. Beneficiary Protection Insurance*). Taip pat pateikta gerosios priežiūros praktikos pavyzdžių, susijusių su žinių ir gebėjimų reikalavimais draudimo produktų platintojams, palyginimo svetainėmis, sektoriaus mokymo standartais ir nustatyto dydžio įmokų pensijų sistemų dalyviams skirtos informacijos teikimu.

Stokodami finansinių žinių vartotojai gali negauti jų aplinkybėms geriausiai tinkančių produktų ar paslaugų. Norėdama spręsti šią nuolatinę problemą, EIOPA savo svetainėje sukūrė „Vartotojų skiltį“ (*angl. Consumer Lounge*), kurioje vartotojai gali rasti informacijos, padėsiančios jiems geriau suprasti sudėtingus produktus, išsiaiškinti, kaip pasirinkti geriausiai jų poreikius atitinkantį produktą, ir sužinoti apie įvairius veiksmus, kurių reikia imtis norint pateikti skundą.

Vadovaudama jungtiniam komitetui, EIOPA 2013 m. turėjo galimybę dar daugiau dėmesio skirti vartotojų apsaugai. Bendradarbiaudama su kitomis Europos priežiūros institucijomis, EIOPA pirmą kartą surengė Bendrą vartotojų apsaugos dieną, per kurią aptartos įvairiems sektoriams svarbios vartotojų problemos.

Vadovavimas rengiant patikimas riziką ribojančias nuostatas ES vidaus rinkai paremti

Reguliavimo srityje EIOPA daug dirba su sistema „Mokumas II“. 2013 m. EIOPA dalyvavo trišalėse diskusijose, kurios galiausiai baigėsi susitarimu dėl sistemos taikymo pradžios datos (2016 m. sausio 1 d.). EIOPA prisidėjo prie šių diskusijų sėkmės – parengė pranešimą apie ilgalaikių garantijų vertinimą. Šiame pranešime pateiktas galimų priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti tinkamą ilgalaikių garantijų produktų priežiūrą esant smarkiai svyruojančioms ir išskirtinėms rinkos sąlygoms, rinkinys. EIOPA taip pat paskelbė savo išvadas apie tai, ar tam tikrų turto klasių ilgalaikių investicijų reguliuojamojo kapitalo reikalavimų kalibravimas ir nustatymas pagal numatomą sistemą „Mokumas II“ dabartinėmis ekonomikos sąlygomis reikalauja kokių nors patikslinimų ar sumažinimų ir nekelia pavojaus sistemos rizikos ribojamajam pobūdžiui. EIOPA atliekamas nepriklausomas priežiūros vertinimas yra apdairus rizikos ribojimo būdas ir patikimas kompetentingo politinio sprendimo pagrindas.

Siekdama užtikrinti nuoseklų ir suderintą pasirengimą sistemai „Mokumas II“, EIOPA taip pat ėmėsi aktyvios veiklos – pateikė keturis parengiamuosius gairių dokumentus, kuriuose dėmesys sutelkiamas į pagrindines sritis, kurių uždaviniai turės būti įgyvendinti iki 2016 m. sausio 1 d.

EIOPA ėmėsi aktyvesnių veiksmų pensijų srityje ir 2013 m. parengė savo pirmąjį techninių įgyvendinimo standartų projektą, skirtą pranešimui apie rizikos ribojimą reglamentuojančias nuostatas. Be to, surengta pirmoji EIOPA konsultacija dėl asmeninių pensijų – gauta nuomonių labai įvairiais klausimais, kurios padės pasirengti Komisijai teiktinoms konsultacijoms dėl ES bendrosios asmeninių pensijų rinkos kūrimo.

2013 m. EIOPA baigė savo pirmąjį kiekybinį poveikio tyrimą (angl. Quantitative Impact Study, QIS) profesinių pensijų srityje. Šiame pirmame tokio pobūdžio tyrime pasitelkiant skaidrius lyginamuosius metodus įvertinta pensijų fondų finansinė padėtis įvairiose Europos valstybėse narėse ir nustatyti finansinių padėčių skirtumai, susidarę taikant vietos ir bendrosios Europos priemones. Kiekybinio poveikio tyrimo išvados patvirtina, jog reikia tęsti pradėtą darbą ir Europoje įdiegti rinkos dėsnius atitinkančią ir rizika pagrįstą reguliavimo sistemą.

Užtikrindama atstovavimą ES ir jos piliečių interesams tarptautiniuose forumuose ir remdama bendruosius priežiūros standartus už ES rinkos ribų, EIOPA bendradarbiauja su tarptautinėmis organizacijomis ir trečiosiomis šalimis. Būdama Tarptautinės draudimo priežiūros institucijų asociacijos vykdomojo komiteto narė, EIOPA rėmė pasaulinių sisteminės svarbos draudimo įmonių (G-SII) ir tarptautinių aktyvių draudimo grupių priežiūros pasaulinės sistemos kūrimą ir kapitalo reikalavimų standartų rengimą.

ES draudimo įstaigų ir profesinių pensijų priežiūros kokybės, veiksmingumo ir nuoseklumo gerinimas

2013 m. toliau stengtasi gerinti priežiūros sistemos kokybę Europos ekonominėje erdvėje (EEE). Daugiausia dėmesio skirta priežiūros institucijų kolegijoms, vidaus modeliams ir priežiūros praktikai.

EIOPA darbuotojai, remdamiesi sukauptomis žiniomis ir patirtimi, teikė tiesioginę pagalbą kolegijoms, siekdami stiprinti veiksmingą, efektyvią ir nuoseklią tarpvalstybinį mastu veikiančių finansinių įstaigų priežiūrą. Svarbiausia darbo sritis buvo metinio kolegijų veiksmų plano įgyvendinimas ir stebėjimas. 2013 m. daugiausia dėmesio skirta vienodos rizikos analizės metodikos plėtojimui ir sistemos „Mokumas II“ parengiamųjų gairių supratimo ir žinių gilinimui.

Be to, aktyviai dalyvaudama kolegijų veikloje EIOPA per susitikimus turėjo galimybę skatinti jų bendravimą, bendradarbiavimą, veiklos nuoseklumą, kokybę ir efektyvumą. 2013 m. EIOPA pradėjo dalyvauti vietoje atliekamuose bendruose patikrinimuose.

Pažanga, padaryta įgyvendinant EIOPA kolegijų veiksmų planus, padėjo didinti kolegijų veiklos nuoseklumą. Konkretus šios srities pasiekimas – geresnis pasirengimas kolegijų susitikimams: prieš susitikimus parengiamos ir išsiunčiamos kokybę užtikrinančios darbotvarkės ir patvirtinamieji dokumentai. Taip pagerėjo diskusijų kokybė ir sprendimų priėmimas. Be to, EIOPA palengvino dalijimąsi informacija ir patirtimi. Kai kolegijos ėmė struktūriškiau rinkti informaciją ir ja dalytis, diskusijos apie riziką ir jos analizė tapo kokybiškesnė. 2013 m. pradėta diskutuoti apie parengiamųjų gairių „Mokumas II“ įgyvendinimo kolegijose padarinius. 2014 m. tai bus prioritetinga kolegijų darbo kryptis, todėl šis klausimas yra svarbi 2014 m. EIOPA kolegijų veiksmų plano tema.

EIOPA toliau kūrė savo vidaus modelių kompetencijos centrą. Šis centras, pagal turimus išteklius, yra vienas svarbiausių EIOPA priežiūros stiprinimo ir plėtros prioritetų. Kalbant apie priežiūros praktiką ir standartus, reikia paminėti, kad EIOPA atliko keturis tarpusavio vertinimus, taip prisidėdama prie suderintų priežiūros standartų rengimo. Vienas jų buvo susijęs su vidaus modeliais ir padėjo nustatyti pasirengimo teikti prašymą proceso priežiūros praktikos skirtumus ir geriausią praktiką ir suformuluoti rekomendacijas didinti nuoseklumą. Siekdama palengvinti keitimąsi patirtimi, EIOPA taip pat lankėsi kompetentingose nacionalinėse institucijose. Be to, EIOPA pradėjo rengti priežiūros vadovo, apimsiančio gerąją priežiūros praktiką, projektą.

Mokymas yra būtina priemonė ugdant bendrą priežiūros kultūrą. Dirbdama su vienu arba keliais sektoriais, EIOPA 876 dalyviams surengė mokomuosius seminarus, aprėpiančius tas sektorių temas, kurias kompetentingos nacionalinės institucijos laiko prioritetingomis. Tai pasirengimas sistemai „Mokumas II“, grupių priežiūra ir Europos pensijų rinkos plėtra. Dar 337 dalyviai dalyvavo kartu su kitomis Europos priežiūros institucijomis rengtuose mokymuose, kuriuose buvo nagrinėjamos keliems sektoriams svarbios temos.

2013 m. EIOPA taip pat labai aktyviai vykdė savo pareigą nagrinėti galimus pažeidimus arba ES teisės netaikymo atvejus. 2013 m. EIOPA užregistravo 10 bylų; šešios jų baigtos nagrinėti dėl nepriimtumo, kadangi pažeidimai nepriklausė jos kompetencijai arba dėl to, kad jie buvo nepagrįsti, o likusios keturios bylos tebenagrinėjamos.

Draudimo ir profesinių pensijų sektorių finansiniam stabilumui kylančių rizikos ir grėsmių nustatymas, vertinimas, mažinimas ir valdymas

EIOPA, siekdama kuo anksčiau nustatyti draudimo ir profesinių pensijų sektorių neigiamas tendencijas, galimą riziką ir pažeidžiamumą, tęsė mikro- ir makroekonominių pokyčių stebėseną.

Daugiausia dėmesio buvo skiriama užsitęsusiems mažų palūkanų normų laikotarpiui – EIOPA paskelbė nuomonę dėl koordinuoto priežiūros institucijų reagavimo į tokias sąlygas. EIOPA taip pat vykdė reguliarius finansinio stabilumo vertinimus – parengtos ketvirčio rizikos valdymo

sistemos ataskaitos (angl. Risk Dashboard) ir pusmečio EIOPA finansinio stabilumo ataskaitos. Toliau stengdamasi tobulinti pagrindą, kuriuo grindžiama ši analizė, EIOPA įgyvendino daug peržiūrų ir tobulinimo priemonių, susijusių su duomenimis, taip pat atliko parengiamuosius darbus, skirtus duomenims rinkti sistemoje „Mokumas II“.

Laikydamosi savo nuomonės dėl užsitęsusių mažų palūkanų normų laikotarpio, EIOPA nagrinėjo galimą jo poveikį įmonių investavimo politikai ir dėl pajamų šaltinių paieškos kylančią ir kitą galimą riziką. Siekdamas gauti pajamų, įmonės buvo linkusios investuoti į naujas turto klases, tačiau šis reiškinys nėra plačiai paplitęs. Taip pat yra įrodymų, kad, siekdamas apriboti riziką, įmonės keitė savo garantijos produktus ar pasitraukė iš tos rinkos. Siekiant susidaryti aiškų vaizdą apie pažeidžiamumą, atsirandantį dėl mažų pajamų, į 2014 m. EIOPA atliekamą testavimą nepalankiausiomis sąlygomis nuspręsta įtraukti konkretų modulį. Kitos rizikos rūšys, kurios bus įtrauktos į testavimą nepalankiausiomis sąlygomis – tai rinkos rizika ir draudimo rizika.

Pasinaudodama galimybe, atsiradusia Europos sisteminės rizikos valdybai (ESRV) skiriant daugiau dėmesio draudimui, EIOPA parengė daug pranešimų apie draudimo riziką, be to, dalyvavo ESRV veikloje, susijusioje su valstybės rizika ir makrolygio rizikos ribojimo priemonėmis.

Kalbant apie krizių valdymo sritį, reikia paminėti, kad EIOPA krizių valdymo darbo grupė baigė nacionalinių institucijų krizių valdymo pajėgumų vertinimą ir apsvarstė galimybę taikyti krizių valdymo metodus profesinių pensijų sektoriuje. Įvertinus nacionalinių institucijų krizių valdymo pajėgumus, plataus pobūdžio sistemų, metodų ir pajėgumų srityse daugeliu atvejų nustatyta, jog institucijos yra tinkamai pasirengusios. Nepaisant to, esama jurisdikcijų skirtumų ir reikėtų siekti geresnio įvairių sektorių bendradarbiavimo. Siekiant sustiprinti EIOPA vaidmenį krizių prevencijos ir valdymo srityse, taip pat parengtas krizių valdymo vadovas. Šiame viename dokumente apžvelgiami EIOPA vykdomi su krizėmis susiję procesai ir procedūros.

Gerą vardą turinti šiuolaikiška, kompetentinga ir profesionali organizacija, naudojanti efektyvią valdymo sistemą ir veiksmingai valdanti procesus

Savo strateginių tikslų siekiančiai EIOPA svarbu turėti pačius geriausius darbuotojus, kurie galėtų naudotis saugia, patvaria ir gerai veikiančia IT sistema ir dirbti tinkamoje darbo aplinkoje. Be to, svarbu, kad jos veikla būtų administruojama ir valdoma laikantis pripažintų standartų.

2013 m. EIOPA pradėjo dirbti 19 naujų kolegų, o metų pabaigoje iš viso dirbo 110 darbuotojų. 2013 m. imtasi priemonių IT infrastruktūrai gerinti, todėl padidėjo IT aplinkos saugumas ir patikimumas. Taip pat imtasi priemonių nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ir įmonėms remti laikantis sistemos „Mokumas II“ atskaitomybės reikalavimų: rengiamos ataskaitų teikimo priemonės ir procedūros, užtikrinančios proceso veiksmingumą ir pateiktų duomenų kokybę. Vykdamas šią veiklą paskelbtos atnaujintos duomenų taškų modelio

(*angl. Data Point Model*) ir XBRL taksonomijos, skirtų sistemai „Mokumas II“, versijos. Oficialiai patvirtintas EIOPA dalyvavimas juridinio asmens identifikatoriaus iniciatyvoje taip sustiprinant institucijos vaidmenį šiame visuotiniame standartų nustatymo procese.

Toliau stiprindama savo finansinius procesus ir skatindama efektyvų jų taikymą, veiksmingumo ir atitikties požiūriu EIOPA pasiekė teigiamų rezultatų. Dėl to sutrumpėjo mokėjimo terminai, pasiektas aukštas biudžeto įvykdymo lygis ir sėkmingai atlikta daugiau kaip 200 viešųjų pirkimų konkursų. Tai bendros pažangos, padarytos institucijos paslaugų srityje, dalis. Ne tik modernizuoti šiuo metu taikomi procesai, bet ir parengtos atvirų konkursų iniciatyvos viešojo maitinimo ir kelionių srityse – pastaroji parengta bendradarbiaujant su ESMA.

2013 m. taip pat vykdyta veikla, padėsianti užtikrinti svarbiausių EIOPA paslaugų tęstinumą kilus pavojui jos veiklai. Įvertinus pagrindinę riziką ir nustatčius svarbiausius procesus ir jų atkūrimo tikslus, parengtas veiklos tęstinumo valdymo strategijų, politikos ir konkrečių procedūrų rinkinio projektas. Jis bus įgyvendintas tuo atveju, jei bus sutrikdyta institucijos veikla. Kaip įprasta, tai bus daroma siekiant sumažinti poveikį EIOPA suinteresuotiesiems subjektams.